

Sygn. akt II CSK 90/20

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku E. W.
przy uczestnictwie K. W.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 26 września 2019 r., sygn. akt [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od E. W. na rzecz K. W. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 26 września 2019 r. Sąd Okręgowy w Z., w sprawie z wniosku E.W. przy udziale K.W. o podział majątku, oddalił apelację wnioskodawczyni oraz apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z 16 listopada 2017 r. oraz ustalił, że w postępowaniu apelacyjnym każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

2. Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczyni, wskazując na naruszenie art. 316 § 1¹ k.p.c., art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. art. 381 i art. 13 § 2 k.p.c., art. 321 § 1 w zw. z art. 391 § 1

w zw. z art. 13 § 2 i art. 567 § 1 k.p.c., art. 382 w zw. z art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 i art. 567 § 1 k.p.c., art. 567 § 1 k.p.c., art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o., art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o. w zw. z art. 415 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie,

nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Podała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia, jak daleko może sięgać ingerencja sądu merytorycznego w interpretację żądania zgłoszonego przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika.

Skarga kasacyjna jest nadto oczywiście zasadna z uwagi na kwalifikowane naruszenie przepisów wskazanych w podstawach skargi.

6. W przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom. Podana przez nią problematyka nie ma cechy uniwersalnego zagadnienia prawnego, jest ściśle związana z okolicznościami sprawy i własną oceną rozstrzygnięcia przez wnioskodawczynię. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącej nie chodzi o wykazanie przesłanki art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

7. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

Skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście zasadna z uwagi na kwalifikowane naruszenie przepisów wskazanych w podstawach skargi. Odnosząc się do powyższego przypomnieć należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżąca podała, że oczywista zasadność skargi wynika, z zarzutów wskazanych „w pkt. 1 a, c, d, e oraz pkt 2 a, b”, co pozwala na ustalenie, że chodzi jej o naruszenie przepisów art. 316 § 1¹ k.p.c., art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 381 i art. 13 § 2 k.p.c., art. 382 w zw. z art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 i art. 567 § 1 k.p.c., art. 567 § 1 k.p.c., art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o., art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o. w zw. z art. 415 k.c.

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że wnioskodawczynie nie przedstawiła przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Wywód zawarty w skardze koncentruje się na przedstawieniu własnej oceny sprawy przez skarżącą oraz

polemiki z ustaleniami stanu faktycznego dokonanyymi przez Sąd drugiej instancji. Uszło uwagi skarżącej, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanyymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O oczywistej zasadności nie świadczy również wskazanie przez skarżącą, że Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutów podniesionych w apelacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że nie jest bezwzględny warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odniesienie się do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2017 r., I CSK 578/16, niepubl.). Wbrew ocenie skarżącej analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie daje podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy nie rozważył dostatecznie zarzutów podanych w apelacji wnioskodawczynie.

8. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach orzekając zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z § 4 pkt 8, § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

